

DOMOLJUB

Izba-ja vsak četrtik. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tuje države 6 K.) — Posamezna številka se prodaja po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisne pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 52.

V Ljubljani, dne 28. decembra 1916.

Leto XXIX.

Srečno 1917!

Blagonosno, mir oznanjajoče in donajajoče novo leto! ... To naše voščilo naj bi ljubí Bog uslišal, te naše želje naj bi se uresničile v tolažbo vsem trpečim — doma in na bojiščih...

Vojni Božič smo imeli že tretjič. Vojni Božič... ali ni v teh dveh besedah neko prilislovje, nesoglasje?... Božič, praznik miru, zraven pa vojna... Da, »mir ljudem na zemlji!« to je bil prvi pozdrav Kralja vojnih trum; a ta mir ni popoln, dokler se ne udelevi tudi dostavek angelskega voščila: »mir ljudem, ki so dobre (svete) volje.« Kolikor časa so pa ljudje na zemlji, ki so slabe, hudobne volje, toliko časa božični mir ne more biti popoln, nemoten. Krivda pa ne zadene Oznanjevalca miru, ampak ono peklensko kačo, ki je prva skalila ta mir. Tu je tudi prvi vzrok, da moramo že tretje božične praznike preživeti med strašno vojno.

Angeli, ki so oznanjali mir na zemlji, imajo še veliko dela in potrebujejo veliko pomočnikov na zemlji, da nam zagotovijo stalno srečo miru, potrebujejo veliko prijateljev miru, ki so svete volje. Krščanstvo je prvo poklicano, da omiljuje medsebojno sovražstvo med narodi. Krščanstvo naj pripravlja pot trajnemu in neskaljenemu miru s poštenim, dobrim, koristnim, blagodejnim časopisjem!

Da je to, kar smo zapisali, v svojem jedru neoporečna resnica, pove jasno razum in srce: saj kjer je poštenost in pravičnost, kjer se ljudje prizadevajo, da vestno izpolnjujejo božje zapovedi, tam je izključena vsaka krivica, tam je ljubezen, in kjer je ljubezen, je mir. Kar velja za posamezne kraje, to velja za cele dežele in države, za ves svet. In kdo deluje na to v večji meri, kakor katoliško časopisje?

— Zato pa na delo za naše dobre krščanske časopise!

Ob ogrskem kronanju.

V soboto, dne 30. decembra bo na Ogrskem največja državna slovesnost: kronali bodo avstrijskega vladarja Karla V. za tega imena IV. ogrskega kralja. V Budi, na levi strani Donave, vrh strmega gričevja stoji veličastni kraljevi grad, poleg njega ministrske palače in drugi najvišji ogrski uradi; zraven pa veličastna gotška cerkev sv. Matije. Pogled od tam na Pešto, na levo stran Donave in dalje po ogrski ravnini brez konca je izredno lep. V ti cerkvi bo mazilil ostrógonski kardinal primas dr. Černoh novega kralja; krono mu bosta pa on v imenu Cerkve in grof Tisa, v državni zbornici v ta namen izvoljeni palatinov namestnik, v imenu naroda položila na glavo. Zunaj na trgu bo pa postavljen griček iz prsti, poslane iz vseh županij ogrske države, in na njem bo novokronani kralj z mečem sv. Stefana zamahnil na vse štiri strani sveta v zagotovilo, da bo varoval in branil dediščino sv. kralja. Ob ti priliki bo kralj izdal s svojim podpisom potrjeno listino, ki bo v nji obljubil, da bo čuval pravice ogrske države. To obljubo bo potrdil s prisego.

Ni se nam lahko vtopiti v mišljenje ogrskega, pravzaprav madjarskega na-

roda ob ti priliki. To si pa lahko mislimo, kako bo ta dan narodna zavest zakipela do viska povsod do zadnje čikoške stajne na alfeldskih pustah, in kako bo vse prevevalo navdušenje, da je iznova slovesno potrjena ogrska samostojnost in neodvisnost. Samo eno čuvstvo bo pa tudi na Ogrskem poleg tega močno, morda celo močnejše — hrepenenje po miru in hvaležna zaupnost v miroljubnega novega kralja.

Veliko je preizkusila ogrska dežela. Madjari so si jo z orožjem podvrgli; v ljutih bojih opustošeno so jo potem, ko se je po prizadevanju sv. Štefana utrdila med njimi krščanska vera, jeli obdelavati. Le tristo let so imeli kralje iz svojega rodu; malo manj nego sto let so jim potlej vladali kralji iz francoske anžujske družine, za njimi Jagelonci, dokler ni zadnjega izmed njih pri Mohaču leta 1526. umoril turški meč. Najrodovitnejši del Ogrske je ostal od takrat domala dvesto let pod turško oblastjo. V Budi je iz te dobe še danes turška džamija in grob mohamedanskega veljaka, ki še zdaj romajo k njemu verni mohamedanci.

Za zadnjim Jageloncem so si izbrali Ogri Habsburžana Ferdinanda za kralja. Samostojno, neodvisno od Ogrov so izvolili Hrvatje zase ravno tega za hrvatskega kralja. Habsburžani so na novo ustanovili Ogrsko; premagali so Turke, osvobodili zemljo in pod njihovo zaščito se je jela Ogrska lepo razvijati. Naj so pa storili habsburški kralji še več zanj, žive misli na samostojno, nezavisno državo ni nobena reč zabrisala v madjarskih srcih. Tudi danes je ta misel temelj vsemu političnemu mišljenju in delovanju. Ta reč je večkrat v navskrižju z mislijo močne, enotne avstrijske države, in seveda prav posebno s hrepenenjem po zedinjeni, samostojni Hrvaški; toda Madjarom moramo priznati, da znajo delati za vresničenje svojih ciljev, da znajo držati, kar si pridobijo, in da znajo tudi trpeti za to.

Iskreno želimo, naj bi jasne dneve imelo kraljevanje novokronanega kralja, naj bi se premostila vsa nasprotstva, in naj bi Ogri dali kralju, ki jim takoj ob svojem nastopu daje, kar je njihovega, vse, kar je njegovega in kar je skupni monarhiji potrebno, — med tem zlasti vse, kar je treba, da se v zmislu zgodovinskih in narodnih pravic končno rešijo velika in vsak dan bolj pereča vprašanja Slovanov na jugu avstrijske monarhije.

Madjari imajo zmisel za svojo svobodo. Bog daj, da bi jo imeli tudi za druge. Ob kronanju mladega kralja bo zopet ob Tisi in Donavi neštetokrat zadonela krasna Petöfijeva himna na svobodo:

Kvišku, Madjar, kliče dom te v boli,
čas je tu, sedaj ali nikoli!
Sužnji ali svobodni bodimo —
To je zdaj vprašanje; pa volimo!
Pri Madjarov večnem Bogu
zdaj prisegamo,
zdaj prisegamo, da sužnji
biti nečemo!

Ko bodo tako peli madjarski domoљubi, bi se lahko spominjali, da so njihovo svobodo v sedanji vojski branili vsi av-

strijski narodi, da sta tudi Hrvat in Slovenec tvegala svoje življenje za obrambo ogrske domovine, da je sila hladnih grobov v karpatskih in erdeljskih gorah, ki v njih počivajo fantje in možje od povsod iz habsburške države, tudi od Save, Drave in Drine.

Karel IV. se kliče novi ogrski kralj. A ta kralj je tisti, ki mi v njem ydani in najprisrčnejšega zaupanja polni pozdravljamo svojega cesarja, ki od njega pričakujemo mirnih časov za državo, svobode za njen razvoj in napredek, v njenem ozemlju pa tudi mirnega prostora za naš narod, in tudi zanj svobode in zraka in solnca.

Ob mirovnih praznikih.

Mirovna ponudba naših osrednjih držav je tisti veliki dogodek sedanjih dni, ki o njem govori in razpravlja v pravem pomenu besede ves svet. To je prvi soj, prvo svetlikanje rahlega upanja, ki praznično in blažilno ožarja sicer mrklo in hladno razpoloženje med narodi. Ali naj bo ta žarek zopet samo mamljiv utrinek, ki bo utonil v nepreglednem brezdnu mednarodnega sovraštva?

Da so naše osrednje vlade voljne in pripravne, nastopiti pot miru, o tem nismo nikdar dvomili, saj vojska s te strani ni imela nikdar osvojitelnih namenov. Nasprotnim državam so naši vodilni državniki večkrat jasno in odločno, četudi ne uradno — sporočali o pripravljenosti osrednjih držav za mir. Seveda so nasprotniki to dobro voljo tako razlagali, kakor da je posledica slabosti. Tako soditi — po sedanjih odločilnih uspehih v Romuniji — sedaj pač ne morejo več. Ni se še izlepa pripetilo, da bi bil kak zmagovalc v ponosnejši zavesti svoje moči in v močnejšem zmagoslavju razodeval spravljivost in miroljubnost nasproti svojemu sovražniku! Kakšen odgovor bo sledil tej dobri volji? Kakšno hvaležnost bodo vračali nasprotniki za našo odkritosrčno in miroljubno ponudbo?!

Bolj kot kedaj moramo v tem času svoje molitve pomnožiti ter klicati v duhu sv. Cerkve in sv. očeta papeža: »Da pacem, Domine, in diebus nostris! — daj, o Gospod mir v naših dnehi!« — Kot posebno dobro znamenje smatramo dejstvo, da so osrednje države v svoji mirovni ponudbi naprosile tudi sv. očeta Benedikta XV., naj posreduje. Na zemlji pač ni močnejše zaslonbe za mir, kakor je moč enotne sv. katol. Cerkve, ki izključuje vsako nasprotstvo med narodi. Poglavar te Cerkve je pa papež, ki je goovo najprej poklican, da pripravlja pot zaželenemu miru.

Prežeti svetih želja čakamo v teh dneh prihoda bližajoče se odločitve. »Glej-te, Gospod bo prišel... da obišče svoje ljudstvo v miru!« Ta predbožični klic, ki ga Cerkev tolikrat ponavlja, se s svojim skrivnostnim pomenom tako lepo prilega sedanjemu času.

Zmagoslavne osred. sile so v svoji ponudbi za mir izpregovorile veliko, odloču-

jočo, osrečujočo besedo. Sedaj je na tem, ali se nasprotniki odločijo, da osrečijo narode z blagoslovom miru. Ali jim je ljubše, da uničuje še nadalje meč blaginjo narodov!?

Pregled po svetu.

Težave. Določeni ministrski predsednik dr. pl. Spitzmüller odložil sestavo ministrstva. Zadnjič smo obširno poročali o novem možu Spitzmüllerju, ki je bil postavljen na čelo osrednje avstrijske vlade. Ugibali so na vse strani, kake strune namerava napeti. Pa ko jih je napenjal, mu menda ni šlo po sreči, kajti danes imamo že drugo novo ministrstvo, a brez Spitzmüllerja. Ko se je cesar Karel vrnil iz Trsta, mu je Spitzmüller razložil svoje težave ter obenem odložil naročilo za sestavo ministrstva. Cesar je poveril to nalogo novemu možu — grofu Clam-Martinicu, poljedelskemu ministru v Koerberjevi vladi.

Novi ministri, ki jih je zbral Clam-Martinic okrog sebe, so:

Ministrsko predsedstvo in poljedelstvo: grof Clam-Martinic.

Notranje stvari: baron pl. Handel.

Pravosodje: baron pl. Schenk.

Trgovina: dr. Urban.

Nemški minister krajan: Baernreither.

Javna dela: baron pl. Trnka.

Pouk in boğočastje: baron pl. Hussarek.

Železnice: baron pl. Forster.

Deželna bramba: baron pl. Georgi.

Galisko ministrstvo: dr. pl. Bobrzyński.

Grof Henrik Clam-Martinic je še razmerno mlad mož (roj. 1863). Ima sila veliko posestev na Sp. Avstrijskem in na Češkem. L. 1913. je bil izvoljen za predsednika desnice gosposke zbornice. (Na desnici gosposke zbornice so tudi škofje.) Ko je izbruhnila vojska, je služil v armadi kot ritmojster konjenice. Za nas Slovence je razveseljivo, ker je novi ministrski predsednik katoliški Čeh, in ker poudarjajo listi, da hoče z vso odločnostjo zastopati in čuvati avstrijsko državno misel ter pravičnost nasproti vsem avstrijskim narodom. Če bo v tem zmislu izvrševal svojo visoko in odgovorno nalogo — pozdravljen!

Še ena izprememba. Vsak dan skoraj kako presenečenje. Zadnjo soboto se je razglasilo, da je minister za vnanje stvari, baron Burian, odstopil in da je na njegovo mesto imenovan grof Czernin, bivši poslanik v Romuniji. Novi minister je znan kot najmožnejši avstrijski diplomat. Star je šele 44 let. Bil je že poprej član gosposke zbornice ter pripada desnemu krilu ustavne stranke. Pomenljivo je tudi, da je bil grof Czernin zaupnik pokojnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. — Princ Hoheloh je odstopil kot skupni finančni minister ter dobi poseben delokrog v najbližji okolici cesarja kot naslednik prvega najvišjega dvornega mojstra kneza Montenuova. — Za skupnega finančnega ministra je imenovan baron Burian.

Dva kralja ima Čečija pravi, legitimni je Konstantin; nanj se je ententa rada ali

nerada obrnila, ko je zaropotal in zbiral vojsko. Odnehal je. Zdaj mobilizira Venizelos, ki se igra »kralja«. Na otokih, kjer ima svoje privrženke, so proglasili, da je Konstantin odstavljen. Konstantinova vlada je pri ententi vložila ugovor ter zahtevala, naj ententa oskrbi, da se vpostavi red.

Svetovna vojska.

Topovski boji na Krasu. — Sovražno umikanje v Dobrudži. — Rusi nadaljujejo ofenzivo v Karpatih. — Pri Bitolju položaj neizpremenjen. — Hujši boji pri Verdunu. Velikanske izgube pri Verdunu. — Spopad na Jadranskem morju.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Poročila z italijanskega bojišča so postala zelo vsakdanja in redkobesedna; v našem uradnem poročilu beremo skoro vsak dan: »Nič novega.« Italijanska obvestila so malo bolj raztegnjena. Poudarjajo, da je začela naša artiljerija hujše obstreljevati italijanske postojanke.

Italijanski letalci nad Polo. 21. decembra je priletelo nad Polo več sovražnih letal, ki so vrgla štiri bombe. Ena je padla na dvorišče mornariške bolnišnice, eksplodirala in ubila enega moža iz bolnišnice. Popokale so šipe na bolnišnici, drgnje škode ni naredila; tri bombe so padle v morje.

RUSKO-ROMUNSKA VOJSKA.

Na Poljskem in v Galiciji so se na posameznih točkah vršili krajevni boji manjšega obsega. Pri Rigi in Avgustovki so Nemci odbili par sovražnih sunkov, pri Zaloščah so pa nemške čete udrle v sovražne postojanke, predrlle dve brambni črti, uničili kritja in vojni material ter se vrnile.

V Karpatih Rus še vedno zastoj napada. Več ruskih napadov je bilo krvavo odbitih. Najhujše so Rusi napadali v dolini Uz in pri Mesticanestiji. Po mnogih nesrečenih napadih se je Rusom posrečilo, da so zasedli neko višino v dolini Uz; sicer pa ne morejo naprej.

Rusko-romunsko umikanje v Romuniji se nadaljuje; sovražne čete beže proti mestu Braila. Zadnje dni so zavezniške čete zopet zajele precej Romunov in vojnega materiala; samo 17. in 19. decembra so ujele 1000 sovražnikov.

Rusko-romunski poraz in umikanje v Dobrudži. Združene bolgarske, nemške in turške čete so se bile zadnje dni zapletle v srdite boje s sovražno armado. Rusi in Romuni v Dobrudži so čutili, da jim preti velika nevarnost, da bi jim lahko prišle zavezniške čete iz Valahije v hrbet. Zato so se začeli polagoma umikati čez Donavo. Močne zadnje čete so imele nalogo, kariti to umikanje in zato so se utrdile severno od Babsdaga in južno od Macina in Isaceeje. Zavezniškim četam se je po-

srečilo, da so vrgle sovražnika in predrlle njegovo obrambno črto v smeri proti Tulceji. Rusi in Romuni so hitro bežali čez Donavo, proti Sulini in Macinu; Bolgari so nato zasedli donavsko mesto Tulcea in od tam že streljajo na rusko stran Donave v Besarabijo. Levo krilo zaveznikov pa prodira v smeri proti Galacu in goni sovražnika v kot, ki ga tam tvori Donava. V teh bojih je bilo ujetih nad 2000 sovražnikov.

Rusko-romunske čete na svojem begu vse požgô; tako je popolnoma uničeno mesto Hiršova ob Donavi; od 5000 hiš jih je komaj ostalo kakih 6 neporušenih.

Uničena romunska armada. Romunska armada se umika proti Seretu, tam jo nameravajo Rusi pomešati med svoje čete. Od 700 tisoč mož je ostalo Romunom komaj še polovico ljudi.

BOJI V MACEDONIJI.

Sovražna ofenziva pri Bitolju stoji. Sovražnik sicer še vedno napada, toda vsi napadi se krvavo zrušijo ob nemško-bolgarski brambi.

BOJI NA FRANCOSKEM.

Na francoski fronti so bili na več točkah spopadi malega pomena. Pri Reimsu in pri Ypernu so nemške čete odbile nekaj posameznih sunkov. Bolj srdito so se bojevali na bojišču okrog Verduna. Nemci so skušali zopet osvojiti izgubljeno postojanko, kar se jim je bilo deloma posrečilo, pa so morali pridobljeno zopet popustiti. Najhujši boji so se vršili za pristavo Chambrétte, ki je končno ostala v rokah Francozov.

Velikanske izgube ob Sommi. Od 1. julija so tam nastopile 104 sovražne divizije, ki so posegle 226 krat v boj. Nemški vojaški strokovnjaki sodijo, da so Angleži in Francozi izgubili pri Sommi najmanj 800 tisoč mož, dočim nemške izgube ne dosežajo pol milijona.

DOGODKI NA MORJU.

Hrabra avstrijska mornarica. V noči pred 23. decembrom so udrli naši rušilci v Otrantsko ožino v južnem Jadranskem morju. Tam so potopili dva oborožena sovražnikova parnika, ki sta stražila. Ko so se naši rušilci vračali, jim je zaprlo pot šest italijanskih hitrejših rušilcev. Vnela se je huda bitka, v kateri so se naši mornarji zopet izkazali. Zažgali so Lahom en rušilec, par drugih so pa poškodovali. V boju so naši izgubili le enega mrtvega.

Delo podmorskih čolnov. Iz Berlina prihaja poročilo, da so nemški podmorski čolni 21. decembra potopili v enem samem dnevu 16 ladij z vsebino 22.000 ton.

Mirovno gibanje.

Splošno so se vlade entente glede mirovne ponudbe izjavile tako, kakor je bilo pričakovati, namreč v tem zmislu, da se more na mir misliti šele tedaj, če ga bo narekovala ententa. Angleški ministrski predsednik Džorž je že celo samozvestno zatrjeval, da o miru ne more biti govora.

Toda, kakor že večkrat tekom sedanje svetovne vojske, se utegnejo ti različni primojduševci vrezati in dokaj uračunati.

Mirovno vprašanje s tem, da se države sporazuma tako bahavo šopirijo, seveda ni potisnjeno popolnoma na stran in ne bo izginilo s površja. Ententa išče novih batin, pa jih bo tudi dobila. Avstrija in Nemčija sta stavili svoje ponudbe v zavešči, da sta zmagovalni, in ju ni moč premagati, naši nasprotniki pa govore samo o uničenju. Nekoliko milejši glasovi nasprotnikov pa čvrče, da »brez zadoščenja mir ni mogoč.« Kakšno zadoščenje pa hočejo? Napravili so načrt, da se zruši, razkosa in razdeli Avstrija. Zdaj pa, ko se je doseglo, da smo zasedli nekaj sovražnikovih dežel, in je Avstrija ponudila roko v spravo, hočejo zadoščenja! Ali so smešni ti ljudje!

Kaj pa nevtralci? ... Ni pravega človekoljuba, marveč povsod le tisti grdi egoizem, neobčutna samopašnost, ki vidi le sebe. Nevtralci žanjejo in bogate, četudi se povod pojavlja nasplošno draginja in pomanjkanje, ki je pa ne čutijo mogotci in tisti, ki odločujejo o usodi držav in narodov. Vse je napeto pričakovalo, kaj poreče Amerika na avstrijsko in nemško mirovno noto. Wilson je govoril, a govoril tako, da človek, ko prebere njegovo besedilo, pravzaprav ne ve, kaj je hotel povedati. Pravi, naj se primerjajo nazori o pogojih miru; dalje izjavlja, da ne predlaga miru, marveč le preiskuje in da bi bil srečen, če bi pri sklepanju miru sodeloval ... Wilsonov odgovor smatrajo nekateri kot neko oporo za mir.

Mirovni glasovi iz Švice. Mirovna misel, sprožena 12. dec. 1916, prodira. Ustaviti je ne bo moglo ne ropotanje Trepova ne Lloyd Džorža ne vpitje briandovo in ne čvrčanje Sonnino. Sedaj, za praznike je izpregovorila Švica, tista Švica, ki je svojo nevtralnost strogo obvarovala, obenem se pa izkazala po delih plemenite ljubezni do bližnjega, do ranjencev ter invalidov.

Zvezni svet v Švici je izdal 23. dec. noto, v kateri poudarja važnost Wilsonovega odgovora ter izjavlja, da ne bo brez odmeva v Švici. Švica, ki se zvesto in stanovito drži obveznosti stroge nevtralnosti, ki je ohranila enako prijateljstvo do vseh v medsebojnem boju zapletenih držav, ki leži kakor otok v viharju strašnega svetovnega požarja, ki je v svojih idealnih in gmotnih interesih že občno oškodovana in ogrožena, je prepojena z globokim hrepenenjem za mir ter pripravljena po svojih močeh sodelovati, da se napravi skoraj že konec brezkončnemu trpljenju sedanje vojske, ter trdna podlaga za blagoslovljeno skupno sodelovanje narodov.

Švicarska vlada porablja to priliko ter je pripravljena namene predsednika Združenih držav podpirati. Bila bi srečna, če bi mogla za zbližanje vojskujočih se držav in za doseg stalnega miru kaj storiti.

IVERI.

Srce in pamet gresta dostikrat vsak sebi, prideta pa malokdaj skupaj domov.

Mirno življenje ni napol toliko vredno, kakor mirna smrt.

Tedenske novice.

Sto prošnja imajo ljudje okrog Božiča in novega leta. Otroci se priporočajo, da bi jim božje Dete prineslo lepih božičnih darov. Za vojaške vdove in sirote se pobira zdaj o praznikih miru itd. — Kaj, če bi se mi prišli s pohlevno prošnjo. No, prošnji, ki nam je na jeziku, ne bo težko ustreči. Priporočamo in prosimo, naj bi vsi bralci in naročniki »Domoljuba« ostali trdni in zvesti še v bodoče, zraven pa priporočali in širili ta naš družinski list zlasti v dneh okrog novega leta. »Domoljub« mora biti stalen gost v vsaki slovenski hiši. Za dobrega prijatelja se je treba potruditi in potegniti; in kdo je zvestejši prijatelj kot je »Domoljub«! Ako hočeš vojaku veselje napraviti, naroči mu »Domoljuba«. Naj se naša »Domoljubova« armada tudi v novem letu postavi z novim, častnim prirastkom. Bog daj svoj blagoslov.

Zlat zaslužni križec I. razreda z vojno dekoracijo je podeljen č. g. svetniku Fr. Berniku, župniku v Domžalah.

Umrli je 24. decembra vojni kurat č. g. Jožef Bulovec. Preselil se je iz bolnišnice v Gradcu na svoj dom na Breznici, kjer so ga na sveti dan pokopali.

Provincijal P. Placid Fabiani, predstojnik naše frančiškanske province je praznoval 25. decembra 70letnico rojstva. Zasluznemu redovniku in vnciemu ter priljubljenemu spovedniku želi vsakdo, ki ga pozna, da bi mu ljubi Bog ohranil še nadalje čvrsto zdravje in nezmanjšano ljubezen do ubogih grešnikov.

Nastanil se je deželni poslanec in dekan tolminski č. g. Ivan Rojec pri podružnici sv. Mihaela na Lubinju v tolminski župniji.

150letnica. Kranjska kmetijska družba je najstarejša družba te vrste v Avstriji. V l. 1917. praznuje že 150letnico obstanka. Za gospodarski napredek v deželi to kaj pomeni!

K roparskemu napadu na Suhorju se še poroča, da je eden izmed razbojnikov, ki je ubežal, a so ga drugi dan prijeli, kmalu nato v Metliki umrli; drug njegov »sotrudnik« se je pa dal tretji dan prevedeti, a bo najbrž okrevalec.

Dražba. Na zahtevo »Splošnega kreditnega društva« v Ljubljani se bo izvršila dne 24. jan. 1917 pri okrajnem sodišču v Radečah dražba šentjanskega premoženja in vseh pritliklin. Nepremičnine so cenjene na 1.858.275 K. Najnižja ponudba znaša 619.425 K.

Vojaške novice.

Novo priznanje 17. pp. »Cesarjevič«. Pri zadnjem obisku Trsta je naš cesar Karel v pogovoru z zastopniki Slovencev zopet izpregovoril jako pohvalne besede o našem železnem polku. Rekel je med drugim: »A, to je vrl polk! Drži se še zdaj odločno!«

Za polkovnika je imenovan štajerski rojak Jakob Razlag.

Častni znak »Rdečega križa« II. razreda je podeljen spiritualu č. g. K. Čerinu v Škofji Loki, in P. Karlu Kemperle, gvarljanu škofjeloškega kapucinskega samostana.

Vojna služba. Dne 24. dec. je bilo razglašeno: Avstrijski črnovojniški službi podvrženi državljani iz rojstnih letnikov 1879, 1878, 1877, 1876, 1875, 1874, 1873 in 1872, ki so bili pri pregledovanju spoznani, da so sposobni za črnovojniško službo z orožjem, so poklicani 10. januarja 1917 in se morajo zglasti pri tistem dopolnilnem okrožnem poveljstvu, ki je zaznamenovano na črnovojniški legitimaciji, ako že niso bili poprej vpoklicani, ali oproščeni. Vsi, (izmed zgornjaj naštetih letnikov), ki bodo pri pregledovanju po 10. januarju 1917 spoznani za sposobne, bodo nastopili službo tekom 48 ur po prebiranju.

Vojaška zavetišča. Na Dunaju se je pod predsedstvom kardinala Piffila ustanovil poseben odbor, ki bo skušal oživiti tako potrebna vojaška zavetišča. Pri ustanovitveni seji je bil navzoč knez Lobkovic, knez Liechtenstein, škof Bjelik, general Löbl idr.

Vojaški domovi naj bi bili vojakom, ki so prosti, ki okrevajo, ali se začasno nahajajo v mestu, nekaka zavetišča, kjer bi dobili dobrega berila, pošteno zabavo; tu bi se vadili v petju, bi imeli poučna predavanja; priliko, da pišejo domov itd.

Največjega poudarka je dejstvo, da je sam cesar Karel pripravljen prevzeti pokroviteljstvo takih domov ter da bo sam poravnal stroške za en tak dom; enako bo storila tudi cesarica Cita.

Zima pri nas — in na bojiščih. Dočim imamo pri nas že dva meseca mrklo, vlažno vreme in južno deževje, se vsipava po italijanskih in naših hribihi, kjer stražijo naši brambovci, neprestano nadležni sneg, ki je vojne postojanke deloma skoraj zasul. Tako pišejo vojaki tam izpred Asiaga, da se je naletelo snega do 2 metra, po višinah pa še enkrat toliko. Streljanje je popolnoma prenehalo, barake so zasnežene da morajo ves dan goreti luči. Ako bi ne imeli žičnih vzpenjač, bi vojaštva v hribihi ne mogli preskrbeti s provijantom. Na pomlad se bo zopet bati hudih plazov.

Na mino je zadel 13. dec. neka italijanska ladja na Jadranskem morju in se potopila z vsem moštvo. Pri tej nesreči je tudi utonil vrhovni poveljnik italijanske vojne moči v Albaniji general Oreste Bandini.

Nečuveno! V Dobrudži je bilo ujetih — kakor pišejo nemški časniki, veliko vojakov takozvane »srbske divizije prostovoljcev«. Vodstvo tega oddelka je pač srbsko, vojaki so pa bili največini avstrijski vojni ujetniki, ki so jih prisilili, da so morali vstopiti v divizijo. Eden teh ujetnikov (Anton Habe iz Črnega vrha na Kranjskem) je bil ujet 13. avgusta 1916 pri Kolomeji. Z drugimi ujetniki vred je bil prepeljan v Kijev. Tam so Slovence, Hrvate in Srbe ločili in odvedli v Odeso, kjer so jih uvrstili v rusko armado. Kdor se je branil, je bil pred celim polkom kaznovan s 25 udarci s palico.

Razne novice.

Na podlagi neenakopravnosti. Nemški listi objavljajo program nemških strank, ki bi ga rade uveljavile: 1. Tesna spojitve med Avstrijo in Nemčijo v narodnem, političnem in gospodarskem oziru. — 2. Srednjeevropska gospodarska zveza. — 3. Prememba posameznih določb ustave. 4. Daljša nagodba z Ogrsko. — 5. Avtonomija Galicije, avstrijski parlament brez galiskih poslancev, varstvo nemških koristi v Galiciji. — 6. Nov poslovnik za državni zbor v nemškem zmislu. — 7. Nemški državni jezik. Ureditev jezikovnega vprašanja pri uradih. — 8. Preosnova šolstva na podlagi nemškega programa. — 9. Enotni upravni okraji, posebno na Češkem. — Tisti, ki so sestavili te zahteve, se niso za Avstrijo borili na bojiščih, kjer Avstrija zmaguje z geslom »Z združenimi močmi«.

Skrit boj proti katol. časopisju. Na zborovanju Pijevega društva na Dunaju je govoril tudi poslanec Kunšak. Trdil je, da ima stalno podraževanje časnikarskega papirja tudi ta namen, da bi se na ta način vzela moč katol. časopisju. Klical je na pomoč državno pravdnistvo. V kakšni zvezi pa je katol. časopisje in draženje papirja? — Vsi veliki nam nasprotni časopisi, tako je trdil Kunšak, imajo lastne tovarne za papir, ali so pa s tovarnami v tesni zvezi. Zvišanje cen za take liste ne pomeni nič. Katoliško časopisje pa tega zvišanja skoraj ne more vzdržati. Naše katol. časopisje bi nasprotniki radi izpodrinili iz več vzrokov, zlasti pa zato, ker vedo, da se bo po končani vojski začel noiranji boj proti vsem, ki so izkoriščali in izsesavali ljudstvo za časa vojske. Ako bi se kapitalisti radi otresli našega časopisja, moramo mi tembolj zastaviti vse sile v besedi in dejanju za naše katol. časopisje.

700letnica dominikanskega reda. 22. decembra 1916 je preteklo 700 let, odkar je papež Honorij III. bratu Dominiku potrdil nanovo ustanovljeni red ter mu obljubil apostolsko varstvo.

To je pa sreča. Lovca Alojzija Veseniaka je ustrelil v gozdu pri Središču na štaj. dne 14. dec. mrjasca, ki je tehtal 198 kg. To je že drugi divji rilčkar, ki je bil ondi tetos ustreljen.

Pogostitev. Mestni svet v Budimpešti je sklenil, da se razdeli na dan cesarjevega kronanja v Budimpešti 120.000 brezplačnih kosil v ondotnih ljudskih kuhinjah. V osrednji kuhinji »Cita« bodo ves dan delili ogrski guljaš — brezplačno.

Srečen lov na dražilce blaga. Na Dunaju so dali dne 6. decembra preiskati nekaj skladišč. Zasedli so takoj skupno dva vagona parafinskih sveč, in sicer v okraju Brigittenau. Blago je iz neke tovarne v Pardubicah. Sveče je prodala tovarna meseca novembra po 270 K 100 kg. Dasi so bile sveče ves čas na istem mestu, so prešle vendarle »iz rok v roke« po takozvani verižni kupčiji. Zadnja cena je bila 644 K 100 kg; za male trgovce pa 840 K. Osumljene osebe so v preiskavi. Nadaljnji lov je odkril še 4 vagona in 52 zabojev sveč. Skupno je prišlo na dan 132.000 kg sveč, ki so jih oddali v promet po trikrat nižani ceni. Preiskovalci so zasedli tudi

več drugega porabnega blaga. Bilo jih je sto.

Sneg v Švici. Ko je pri nas deževalo, je v Švici snežilo. Od 1. do 10. decembra je neprestano sipalo izpod neba. Na gori sv. Gotarda ga je do 5 metrov. V dolini Bernina so plazovi zasuli železniški tir in zajeli vlak potnikov, ki so jih le s težavo rešili. V kraju Pontresina je zasulo neko otroško zavetišče; več otrok je mrtvih. V Engadinu je plaz porušil 18 živinskih hlevov; 80 glav živine je šlo v nič.

Ali je to sreča? V mestu Tarytownu pri New Yorku v Ameriki je umrl, kakor smo že sporočili, najbogatejši mož na svetu: Davidson Rockefeller. Oblasti niso mogle dognati, koliko premore. Pravijo, da bi bil s svojim premoženjem lahko plačal vse vojne stroške, ki jih ima ententa, pa bi še vedno ostal milijonar. Mož je pa bil ves bolehen in bojazljiv. Imel je ob svoji hiši stalne straže. Uživati ni mogel drugega kakor mleko. Zapuščino je podedovala njegova žena in trije otroci, a od teh je eden popolnoma hrom, eden pa gluhon!

Dopisi.

Iz kranjske okolice. Dne 22. decembra so pokopali na pokopališču v Šmartnem vojaka Vincenca Rakovca iz Rakovice pri Kranju. Služil je v domačem domobranskem polku in se udeležil polti tistih junaških bojev, ko so tudi naši strelci v Galiciji pomagali ustaviti povodenj ruskih množic. Težko ranjenemu so v bolnici v Stryju morali odrezati desno nogo, pač zaman. 13. julija je izdihnil svojo mlado, dobro dušo, previden s sv. zakramenti. Sedaj za Božič so izkopali njegovo truplo v Stryju in pripeljali domov. Pokoj in mir božji uživaj junak velike vojske na domači zemlji!

Iz Mošenj. 15. decembra smo imeli pokop, kakršnega tu ne pomnimo. Osepnice, združene z božjastjo so pretrgale življenjsko nit med otročim Janeza Rihtariš iz Zg. Otoka. Grobokop je naredil 1 m široko jamo. Boter je položil vanjo tre bele rakvice kakor tri zibelke eno poleg druge. Boter je ginjenim pogrebem izpregovoril par tolažilnih besed. Neki invalid je pristavil: »Na bojišču smo jih še več skupaj dejali.« — Petega vojnega posojila smo podpisali v Mošnjah 60.400 K. Za toliko vemo.

Naklo. Dne 16. decembra je umrla Marijana Pavlin, roj. Markič, vdova in posestnica v Malem Naklem pri Kranju, v 72. letu starosti. Blago pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev!

Iz Knežaka. Na svete Lucij dan popoldne je nastal pri nas velik požar. Bil je hud veter. Pogorela so gospodarska poslopja Čuku št. 27, Vidovcu št. 28 in Anderjozu št. 26. V nevarnosti je bil velik del vasi. Škoda znaša 20.000 kron, zavarovalnina le okoli 6000 kron. Da bi ne bilo vojakov, ki so takoj prihiteli na pomoč, bi se bil ogenj gotovo razširil. Zahvalo smo dolžni gospodu majorju iz Zagorja, ki je takoj ukazal vojakom brizgalno peljati v Knežak, da se je ogenj omejil. Kdo je zažgal, se ne ve.

Zaplana. Oglasil se je iz ruskega ujetništva Jakob Oblak. Vsi so mislili, da je že mrtve. Dve leti ni bilo nobenega glasu o njem. Obenem je sporočil, da je skupaj z njim Franc Zeleznik, ki je tudi pred dvema letoma izginil. Da sta obe družini veseli te skoraj nepričakovane novice, je umljivo.

Šmarjeta na Dolenjskem. Pretečeni teden smo pokopali občesplošnega moža Jožefa Lužar iz vasi Orešje. Pokojni je bil zelo skrben gospodar in zvest bralec »Domoljuba«. Zapušča zalujočo ženo in petgro otrok; najstarejši sin je padel lani na italijanskem bojišču. Žalost za njim je tudi očetu izkopala prerani grob. Na svidenje nad zvezdami!

Hinje. Številke govore. Nad 260 mož in mladeničev dati za brambo domovine iz ne posebno velike fare, je tudi nekaj. Nahajajo se naši farani

prav na vseh bojiščih. In tudi ne tožijo preveč, saj so navajeni že z doma naporov in trpljenja, ki ga jim ne manjka, če hočejo obdelovati skalnata rebrja Suhekrajine. Vsi se vrlo obnašajo; nekateri so prejeli že odlikovanje — vsled hrabrega zadržanja pred sovražnikom. Želja, da bi se vsi vrnili domov z zmago in mirom, se žalibog ni uresničila; kajti 17. večinoma mladeničev, že počiva v tuji zemlji. Poslednja sta padla ob Soči Ignac Škufca iz Lazine in Jožef Hočvar iz Lipja. Vsi so bili pošteni in mirni, tako da se človeku inako stori, ko se spomni, da jih ne bo več nazaj. —

Vsako bi pred vojno mislil, nemogoče bo količkaj geniti s kmečkim delom, ako bo manjkalo toliko moških delavcev. Toda vsa čast našim ženam in dekletom, ki so kar od kraja poprijele za vsako možko delo ter ga, morda nekoliko bolj površno, dovršile v istem času, kakor prejšnja leta. Hudo pa je živeti v kraju, kjer je treba živež takorekoč izpod kamna izviti. Če že v mirnem času ljudje niso sploh nič poljskih pridelkov prodajali, jim je še manj mogoče v vojnem času. Vsako od dajo živil si takorekoč od ust odtrgajo.

Romunská narodná noša.

Pomenljivi obredi pri kronanju.

Za sprejem cesarja in cesarice so se v dneh pred Božičem v Budimpešti z naglico pripravljali. Cesarici Citi so ogrske plemkinje že 20. decembra izročile obleko za to slovesnost. Istotako so ponudile gala-obleko tudi za cesarjeviča, kar se je odobrilo. — II kronanju pridejo zastopniki diplomacije s posebnim vlakom; napovedanih jih je 69. Poseben vlak bodo imeli tudi avstrijski poslanci; priglasilo se jih je 84. — Za slavnostni dan je policija v Budimpešti vse potrebno ukrenila, da se ohrani red in varnost. Posestniki hiš, koder se bo pomikal sprevod, morajo oddati natančen seznam vseh stanovalcev. Od 8. ure dalje bodo dotične ulice zaprte drugemu prometu. Podstrešja hiš morajo biti zaklenjena že dan pred kronanjem. — Na dan kronanja bosta imeli obe državni zbornici v Budimpešti (zbornica poslancev in magnatov) skupno

kve k sohi sv. Trojice. Tu je pripravljen oder, na katerem kralj priseže na ogrsko ustavo. Po zahvalni molitvi v cerkvi se razvrsti slovesen vhod v kraljevi grad.

Pri slavnostnem obedu so poleg kralja in kraljice še primas-nadškof, papežev nuncij, nadškof iz Kaloše in namestnik palatina. Kralju in kraljici strežejo državni poslanci, ki jih zbornica nalašč v to izbere. Nadškof-primas ima med obedom kratek nagovor na kraljevo dvojico. — Krona in druga znamenja kronanja se po izvršenem obredu izpostavijo za nekaj časa v cerkvi, nakar se zopet shranijo v določenih prostorih.

Še je čas!

»Kranjsko društvo za podpisovanje vojnega posojila« sporoča vsem svojim poverjenikom, zlasti č. župnijskim uradom, občinskim predstojništvom in šolskim vodstvom, da je rok za podpisovanje vojnega

posojila podaljšani in sicer za enkrat še za nedoločen čas. S tem je dana omenjenim poverjenikom prilika, da v kolikor tega že doslej niso storili, osnujejo v vsaki občini oziroma župniji lokalne odseke ter zapoščno od osebe do osebe agitacijo za podpisovanje vojnega posojila in pristop k društvu. Dosedanja udeležba pri V. vojnem posojilu je sicer v primeri z drugimi kronovinami lepa, vendar ne taka, kakoršna bi lahko bila, z ozirom na premoženjske razmere prebivalstva v kranjski deželi. Še je čas, da se Kranjci izkažejo tudi pri V. vojnem posojilu, ki je obenem nekako poklonitveno darilo našemu presvetlemu cesarju Karlu, ki je kranjski polk pred vsemi drugimi polki odlikoval. Zaradi tega je dolžnost vseh onih, ki so doma ostali, da se v enaki meri izkažejo vredne najvišje milosti s tem, da v največji meri podpisujejo V. vojno posojilo. Vsi pa, ki večje vsote na vojno posojilo ne morejo naenkrat vplačati, store lahko to potóm zdolaj podpisane družstva, ki omogočuje svojim članom udeležbo na V. vojnem posojilu v največji meri. Društvo jim nudi priliko, da podpisane deleže, za katere jim priskrbi vojno posojilo, vplačajo v 9. mesečnih obrokih. Dokler traja podpisovanje V. vojnega posojila, toliko časa sprejema Kranjsko društvo za podpisovanje vojnega posojila tudi nove člane. Če se bo vsak poverjenik odzval pozivu na sodelovanje in pridobil v svojem okraju vsaj nekaj novih članov, potem bo uspeh naravnost sijajen. — Kranjsko društvo za podpisovanje vojnega posojila v Ljubljani.

Pri Kranjski deželni banki je do 22. dec. podpisalo 478 strank skupno 11 milijonov 95 tisoč kron petega vojnega posojila. Izmed naših občin so se podpisale: Občina Kamnik 50.000 K, Št. Juri pri Radečah 25.000 K, Mengeš 5000 K, Litija 10.000 K, Begunje 10.000 K, Črni vrh 9000 K, Selca 5.000 K, Hrenovice 5.000 K, Šmartno pri Litiji 6.000 K, Št. Vid pri Vinavi 10.000 K, Bled 5.000 K, Vinava 5.000 K, Trzin 5.000 K, Sinadole 5.000 K, Trnovo 10.000 K, Dolenji Logatec 6.000 K, Žiri 8.000 K, Cerklje na Dolenjskem 2.000 K, Smerje 1.000 K, Stari trg pri Ložu 10.000 K, Dolenja vas pri Senožečah 1.000 K, D. M. v Polju 4.000 K, Oviše 1.000 K, Mošnje 5.000 K, Predoslje 1.000 K, Zagorje ob Savi 1.000 K, Erzeli 1.000 K, Iška Loka 1.000 K, Ajdovec 1.000 K, Rašica 100 K, Brusnice 700 K, Dob 500 K, Podhruška 500 K, Mlaka 100 K, Črni potok 1.000 K, Zgornje Vreme 2.000 K, Št. Vid pri Cerknici 1.000 K, Radeče 200 K, Št. Rupert 1.000 K, Slap 2.000 K, Lože 2.000 K, Dovje 3.000 K, Črnuče 1.000 K, Lancovo 500 K, Cerklje na Dolenjskem 2000 K, Loški potok 6000 K, Moste 4000 K.

Pri ljubljanski kreditni banki je bilo do 17. decembra podpisanih 8 in pol milijona. — Razmerno veliko tudi pri drugih zavodih.

Pri »Ljudski posojilnici« v Ljubljani znaša vsota podpisanega V. vojnega posojila čez en milijon kron. Če izvzamemo zavod sam, ki je to pol podpisal pol milijona kron za lastni račun, so ostali znesek podpisali večinoma naši ljudje z vsotami od 500 do 5000 K.

Listek

Divja Barbka.

(Božena Němcova. — Posl. A. Z.)

(Dalje.)

»Ali Barbka, ti si zrastle!« nagovori sedaj Lizika nekoliko plaho Barbko, ki je bila skoro glavo večja od Lizike.

»Oh, Lizika, ti si še tako pridna kakor si bila prej, samo da si še lepša. Ako bi ne bilo greh, bi dejala, da si podobna sliki Device Marije na našem oltarju!«

»Za božjo voljo, kaj pa tako govoriš?« prestriže hitro Lizika besedo; »ti se mi preveč laskaš!«

»Bog varuj, govorim, kakor mi velewa srce. Jaz se te kar ne morem nagledati!«, je rekla odkritosrčno Barbka.

»Ljuba Barbka, ko bi ti prišla v Prago, tam je šele lepih deklet!«

»Še lepših kakor ti?«

»Seveda še lepših!«, je vzdihnila Lizika.

»Ali so ljudje v Pragi tudi kaj prida?« je poizvedovala dalje Barbka.

»Do mene so bili vsi dobri; tetica, učiteljica, vse me je rado imelo. Rada sem bila med njimi, ali vendar se mi je tožilo po domu. Oh, ljuba Barbka, tam je lepo, da si še misliti ne moreš! Ko sem gledala Vltavo, kraljevski grad, veličastne cerkve velikanske, lepo zgrajene hiše, drevorede, sem kar strmela. In ljudje hodijo tam po ulicah kakor v procesiji; vedno so lepo oblečeni kakor bi bil praznik; kočije se vozijo neprenehoma semtertja, bruma in šuma je toliko, da človek človeka ne razume. — No, le potrpi, čez eno leto se popeljeve tja skupaj na božjo pot!«, je pridodala Lizika.

»Kaj bi jaz ondi delala, ljudje bi se mi posmehovali!«, je menila Barbka.

»Ne boj se tega, tam se na ulici nihče ne briga za nikogar; eden drugega ne pozna.

»To se mi pač ne dopade, to so čudni ljudje!«, je zmigavala z glavo Barbka.

Drugi dan je bila ravno nedelja. Lizika se je lepo oblekla, na glavo si je potisnila rdečo baržunasto čepico, kar je bilo uprav v navadi. Pristojala ji je kot nalašč. Šla je k drugi službi božji. Oči vseh so bile v cerkvi uprte le vanjo in marsikateri, ki je bil na tem, da se oženi, si je mislil: »Zate bi služil makar tudi dvakrat sedem let, ako bi vedel, da me vzameš.«

V cerkvi je Lizika vselej pobožno molila ne meneč se za nikogar. Tako je bilo tudi sedaj. Ko je šla iz cerkve, se je šele ozrla naokoli, pozdravljala vaščane, ki so se k njej gnetli in ji želeli dobrodošlico iz Prage. Povpraševala je, kako se jim je godilo ves čas, in odgovarjala na njihova vprašanja. Veliko se je izpremenilo tekom tistih treh let, dasiravno vaščani niso tega niti zapazili. Tupatam je zmanjkalo starčka ali starke, ki jih je videla poprej ob nedeljah sedeti na trati ali na vrtu, ko so se gledi na toplem solncu. Med veselo vaško mladino je zmanjkalo marsikatero

mladenke, ki se je vpregla v zakonski jezem. Na trati so se igrali otroci, ki jih pa Lizika ni več poznala. Lizike nikdo ni več nagovarjal samo preprosto »Lizika!«, ampak vsak je pristavil h krstnemu imenu tudi priimek »gospodična« ali »devica«, kakor so nekdanj na Češkem nazivali pridne in poštene mladenke.

Ko je Lizika čula tako nagovarjanje, je zardela, kajti zdaj se je šele prav zavedala, da ni več otrok. V Pragi so ji sicer tudi rekali gospodična, a tam je ta navada sploh vpeljana. Z naslovom »devica« se je pa čutila bolj počaščeno, nekam bolj považano.

Tudi cerkavnica je prišla na prag in ko je šla Lizika okoli, jo je vabila noter; Liziko je imela rada, čeravno kuharico Pepco ni posebno čislala. Popraševala je, kako se ji je godilo v Pragi, kakšen je oltar sv. Janeza Nepomučana v kraljevski kapeli, ali je res, da je Karlov most tlakan z zlatom? itd., itd. Ko ji je Lizika odgovarjala, jo je motrila od glave do pete ter skrbno pregledovala njeno gosposko obleko. Lizika je vprašala tudi zavoljo Ježka. Oh, ta se tako pridno uči, je prvi v šoli in raste kakor iz vode. Vselej je vprašal tudi za vas, gospodična Lizika, kadar koli je bil na počitnicah. Popoldne je šla Lizika obiskat Barbko.

Pastirna je bila le majhna kočja, najmanjša v celi vasi; toda razen v župnišču morebiti ni bilo nikjer večje snage, kakor tam. Miza, klopi, stoli, postelje, skrinja in statve to je bilo vse pohištvo; ali bilo je čisto in snažno kakor novo. Stene so bile bele kakor kreda, lesen strop umit, kakor bi bil danes narejen. Na steni je viselo nekaj svetih podob, za njimi so bile vtaknjene zelene vejice; v omarici je bilo nekaj posode, vse spomin in zapaščina pokojne matere. Mala okenca so bila poleti vedno odprta in v njih so cveteli v cvetličnih loncih nageljni, dišeči žeravec in rožmarin. Tla niso bila lesena, ampak iz uphane ilovice; toda Barbka jih je pokrila z rogozom, ki ga je bila sama spletla.

Pri koči je bil majhen sadovnjak in vrtec za cvetlice, ki ga je Barbka posebno negovala. Povsod in pri vsem je bilo videti, da poznata prebivalca kočje sicer malo potrebačin, a da gospodinja, ki vse vodi, ni brez lepočutja.

Niti eno dekle v vasi ni hodilo tako preprosto oblečeno kakor Barbka, toda tudi niti ena ni bila ves teden pri delu tako snažna kakor ona. Njena srajca je bila sicer iz hodnega platna, ali vselej bela kakor sveži sneg. Krilo iz temne volne, predpasnik tudi iz hodnega platna, to je bila vsa njena oprava; v nedeljo je vzela samo obutev in nedrijak, pozimi je privzela še volneno jankico. Njen okrasek je bil prišit trak na predpasniku in rdeči trakovi v črnih kitah, ki so ji visele skoro doli do podkolena.

Barbka se je močno razveselila, da jo je Lizika posetila; peljala jo je po hiši, pobahala se je z vrtem za cvetice, šli sta v sadovnjak, na njivo in na pašnik k očetu, ki se ni mogel dovolj načuditi, kako je zrastle. Kratkotrajno: prehodili sta vse kraje, kjer sta se kratkočasili pred tremi leti. Potem sta se vsedli na klopico v sa-

dovnjaku. Barbka je prinesla v skledici kislega mleka, v katerem je bil nadrobjen črn kruh; postavila jo sredi klopice in jedli sta z Liziko kakor svoje dni. Pri tem je pripovedovala Barbka o svoji črnki, o Lišaju in govor je nanesel tudi na cerkvnikovega Jožkota.

»Ali te Volčičeva žena še ne more tripeti?« je vprašala Lizika.

»Nič kaj. Kadar me zagleda, se obnaša, kakor bi ji bil kdo soli v oči natrosil; ako ne ve nič drugega, se pa zgraža nad mojimi očmi, češ, da gledam kakor pulež.«

»Nič kaj pridra ni,« se vznemolji Lizika.

»Res ne, posebno zato ne, ker ji vendar nič žalega ne storim. Onkrat pa sem se nanjo vendarle malo razjezila in sem ji poslala ogledalo, naj poprej pogleda svojo lepoto, prede koga grdi.«

»Prav si storila,« se je smejala Lizika.

»Ali zakaj te vendar tako črno gleda?«

»Ej, saj mrcina s svojim nevoščljivim očesom vsakega piči, ne samo mene. Morda se zato huduje, ker sem pri vas bolj priljubljena, kakor Jožek. Siromak! Mati ga vselej pretepe, kadar izve, da je bil pri nas. Dovolj mu prigovarjam: »Ne hodi k nam! On pa vendarle pride. Jaz tega potem nisem kriva.«

Lizika je molčala, ali kmalu je vendar vprašala: »Ali se ti Jožek smili?«

»Čemu bi se mi ne? Vsak ga ošteva, drobnega siromaka, kakor mene; on se pa ne zna braniti; pomilujem ga.«

»Kako to, da je vedno tako droben? Pa je Volčička pravila, da je zrastel.«

»Zrastel — hm. Kako bo zrastel, ko dobi od matere več batin na hrbet, kakor potic za želodec.«

»Kaj pa pravi Volčič? Ali se nič ne meni za svojega sina?«

»Volčič in Volčička sta iz istega blaga. Jezita se, ker Jožek pravi, da ne mara biti gospod. Moj Bog, saj ni sam kriv, če čuti, da ni poklican za ta stan; saj bi niti ljubemu Bogu ne dopadlo, če bi silil v stan, ki zanj ne čuti poklica.«

»Seveda ne,« je pritrdjevala Lizika.

Dekleti sta se kratkočasili še nekaj časa, potem je pa Barbka spremila Liziko domov; od tega časa sta dohajali večkrat druga k drugi.

Toda njuno prijateljstvo sosedam ni bilo všeč; začele so godrnjati, da se za Liziko ne spodobi hoditi v družbo pastirjeve hčerke, in da bi si morala iskati boljše družbe pri županovih ali pa v kaki boljši hiši. Nalašč so govorile tako glasno, da je to naposled izvedela tudi Pepca, kar jo je močno zbudilo. Ker sosed ne bi rada žalila, med mladino pa Lizike tudi ni marala puščati, ne drugih deklet vabiti v župnišče, sta se z Liziko tako pogovorile, da be semtertja obiskala vaška dekleta, Barbka pa da ostane njena edina najzvestejša prijateljica. Pepci je bilo to prav všeč, kajti Barbko je imela res rada in sicer iz mnogih razlogov. Menila je, da se Barbka ne bo omožila, da bo ostala potemtakem njena desna roka, ko bi Lizika šla od hiše. Za Liziko je namreč imela Pepca že izbranega ženina; ali nihče o tem ni vedel, niti župnik sam ne. Namenila jo je oskrbniku sosednje graščine. Pepci je ta človeček dopadel in zdelo se ji je, da bi s tem Liziko

lepo preskrbela. Graščinske njive so mejile s farovškimi in gospod oskrbnik se je vselej ustavil v župnišču, kadar je imel kaj opraviti v tem kraju. Lizika nič ni slutila o »sreči«, o kateri je sanjala tetica; v njeni glavici so rojili čisto drugačni načrti, kakor pa ta, da bi postala oskrbnikova soproga. A o tem ni črhnila prav nič niti Barbki.

(Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

Iz hudih dni...

Narednik Ivan Kogovšek (Smrečje—Podlipa) opisuje zadnjo italijansko ofenzivo:

Dragi starši! Vse leto sem mislil, da bom prišel kaj pomagat, pa mi ni bilo moč. Žal, da ste se morali sami mučiti. Sedaj bi dobil dopust, a sem bil ranjen, tako da sem namestu domov prišel v bolnišnico. Tako so pota božje previdnosti: človek obrača, Bog pa obrne. Pa, hvala Bogu, da je tako in da ni kaj hujšega. Zdravim se dobro, hvala Bogu! Če bo šlo tako naprej, bom poprej zdrav, kakor sem mislil. Sedaj sem v Gradcu.

Tam, kjer sem bil ranjen, je bil pravi pekel. Italijan je streljal z vsemi topovi vseh kalibrov od najmanjšega do največjega; vse to je trajalo celih osem dni, in sicer vsak dan hujše, tako da jih je dosti znorelo. Saj je bilo res tako, da bi bilo skoraj obupati; pa se le vse prestane z božjo pomočjo in zaupanjem na Marijo. Tu se res vidi božja pomoč: na levo in desno padajo, da vse križem leži. Kdor je rešen, ga je le božja milost ohranila. Nikdar se ne bom Bogu in ljubi Materi božji dosti zahvalil, da sem še pri življenju.

Za topovskim ognjem se je pričel pehotni napad, in to s tako silo, da je prišlo na vsak meter 24 moči; potem pa lahko sami presodite, kako je bilo. Dasi so vedno novi prihajali, pa smo vendar vse nazaj zbili. To je trajalo dva dni; potem sem bil ranjen od šrapnela. Takrat sem prišel ob denar in ob vse, kar sem imel. Sedaj sem pa ravno tak, kot bi me od krsta prinesli. Pa bo že Bog dal, da bo drugače. Drugo bom že osebno povedal, če bom prišel domov. Vse skupaj pristrčno pozdravim! Z Bogom in Marijo!

»Čast Bogu, srce cesarju, kri domovini, modrost vojni!«

Četovodja Janko Prosen iz Lučin (nad Škofjo Loko) je napisal svoji ženi tole lepo pismo, ki znači, kako zdravega duha, dobrega srca in krepke volje so naši vojaki: »Ljuba žena! Naj bo to pisemce Tebi v pozdrav in naznanilo, da Tvoj mož še živi in je zdrav. Minilo je že čez dve leti, odkar smo se poslovili od doma. Žalostno se je spomniti, kako je bilo hudo; prestane se pa vse. Človeška moč je slaba, a Bog nam je dal srčnost, potrpežljivost in trdnost, ter nam čudovito pomaga. Vsemogočni je tisti, ki tako modro vodi naše višje gospode in poveljnike, da zamoremo zmagovati tako številne in močne sovražnike; On je, ki nas tako čudovito varuje. Ako je pa volja bo-

ja, da mora kateri izmed naših najljubših prijateljev preliti kri za domovino, moramo reči: če smo ga mi ljubili, ga je ljubil tudi Bog, zato ga je pa poklical k sebi. Izmed naših prijateljev jih je tudi nekaj tam, kjer ni ne solza in ne žalosti; tudi moj najljubši prijatelj, Francelj, je že prestal. Molimo zanj!

Kaj bo pa z nami? Prosimo ljubega Boga, da nas še naprej varuje in nam bo moč radovoljno potrpeti morda še kaj hujšega. V spominu so mi besede velikega generala Hindenburga, ki pravi: »Čast Bogu, srce cesarju, kri domovini, modrost vojni!« Ljubi Bog nam bo pomagal v tej hudi preizkušnji. Pregovor pravi: če je težje delo, boljši je počitek in večje plačilo.

Gotovo je tudi doma včasih bolj slabo, kakor tukaj, tako da nikjer ni brez težav. Prav od srca zdaj pridejo besede, ki jih izgovarjamo v znani molitvi k Materi božji: »...k tebi vpijemo zapuščeni Evini otroci, k tebi zdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini...« — Kljub težavam se nam mesec hitro zasuče. Oj, kakšno bo veselje, ko bo napočil srečni glas miru!

Jaz pravim: samo da bi bili zdravi, pa bomo srečni. To želim Vam doma in tudi sebi. Hitro sta minili dve leti, pa smo še živi in zdravi. Tisoč in tisočkrat hvala Bogu in devici Mariji. Recu pa tudi Ti, ljuba žena, kar smo mi hudega prestali, naj bo na čast božjo in v prid dušam v vica padlih vojakov.

Prosim vse tiste, ki imate svojce na bojišču, pa so še živi, nikar ne mislite čes, »ako se jim zdaj ni nič hudega pripetilo, se jim tudi v bodoče ne bo,« ter bi zato manj molili. To ne bi bilo prav, kajti vsako minuto je naše življenje na tehtnici in v nevarnosti. Le pridno molimo vsi, da bi nas Bog še z naprej varoval na bojišču, Vam pa, ljube, pridne žene dajal tolažbe doma pri težkih delih, v skrbeh in vsakovrstnih težavah. Tako bodite pridne, kakor do zdaj; to nam bo v tolažbo in v veselje takrat, ko bo konec vojne, če nam jo Bog da včakati.

Sedaj pa pozdravim č. g. župnika in sosede, posebno pa Tebe, ljuba žena,

Tvoj vdani Janko Prosen.«

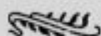
Prehlajenja vratu se lahko preprečijo, če se oživi kroženje krvi. Živahno kroženje krvi je najvarnejša bramba proti učinkom mraza. To dosežemo z izpiranjem vratu ozir. grla s Fellerjevim oživlajočim, antiseptičkim rastlinskim esencnim fluidom z zn. Elsa-fluid. Ako že nastopijo bolečine v vratu, se rabi tudi zunanje za bol lajšajoče masaže in obkladke. Predvojnje cene: 12 steklenic pošilja povsod franco za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatg št. 16 (Hrvaško). Priporočajo ga mnogi zdravniki. Nad 100.000 zahvalnic. Tudi za Fellerjeve odvajalne »Elsa-kroglice«.

Kaj pa je tebe treba bilo?

Kaj pa je tebe treba bilo, revše romunsko, nahujskano? Misliš si, da nas bo vrag koj vzel, kakor boš hitro ti začel! Kar jih ni moglo storiti devet v teku dveh dolgih vojnih let, hotel si ti uresničiti: nas ugonobiti, uničiti.

Pa si se vrezal, sosed Romun!
Delal si brez krčmarja račun,
kakor tvoj laški kamerad.
Judežev del je pač — vrv za vrat!
Tvoje prehude vroče krvi
precej smo že ti spustili mi.
Hrabri zaveznik naš Bolgar
skoro Dobrudže bo gospodar.
Padla Konstanca je, morja ključ,
skoro Romun je ves že fuč!
Nandl, glej, tvoj se maje tron;
skoro bo treba iti v penzjon,
prav kakor Peter in Nikita,
ki se po svetu potikata!
Če je še kdo, ki tepen bi bil rad,
če je še poln romunskih nad:
Hitro na dan! Naj pokaže se;
prav po zakonih namaže se!

Vid Ambrožič.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Žito. Višji uradnik nemškega ministrstva, Mihaelis, ki ima vodstvo žitnega zavoda, je izjavil, da bo sedanje stanje državnega monopola za žito ostalo še nekaj let po vojski. Torej se resno misli, da bodo te razmere še precej časa ostale, kar je prav razumevno. Tuje žito bo gotovo tudi po vojski dva- do trikrat dražje, kakor je zdaj domače. Po mestih bi zelo godrnjali, ko bi morali prav drago moko plačevati. Vlada bo najbrž pustila te razmere. Za nas je to silno važno, da vemo vzravnati svoje gospodarstvo, da bomo imeli dosti živine, ki bo tudi po vojski imela svojo ceno. Treba bo predvsem veliko prstine in turščice sejati.

Krompir na Dunaju. Na Dunaj bi moralo priti na dan 283 vagonov krompirja. V zadnjem času jih je prišlo le po 10, nazadnje le po 2. Več vagonov so naložili v dežju, tako da je prišel krompir na Dunaj pokvarjen. Nekaj so ga vrnili, nekaj pa dali tovarni za sušenje krompirja.

Kaj pa romunska založa? Za nas je zdaj prav važno vprašanje, koliko se bo dobilo žita v Romuniji. Precej natančen odgovor nam daje izvoz prejšnjih let. Romunska je pred vojsko izvozila:

	1. 1914.	1. 1913.	1. 1912.	
pšenice	53.700	113.100	136.000	vagonov
pšenične moke	7.400	—	—	»
rži	3.100	6.300	6.600	»
ječmena	20.200	36.200	24.000	»
ovsa	10.200	17.600	2.800	»
turščice	106.100	93.000	105.200	»
Skupno	200.700	266.000	274.600	vagonov.

Torej imajo vsako leto okoli 225.000 vagonov žita preveč. Pomisliti se mora, da dve leti niso posebno veliko izvažali. Če se vsa Romunija osvoji, bi se smelo upati na veliko množino žita. Ako vojska ne bo minila, bo Romunska pod vojaško upravo. Gotovo se bo na tej najbolj rodovitni deželi Evrope pod spretnim vodstvom še enkrat toliko pridelalo, kakor se je doslej. Letina je pa doli toliko bolj zgodnja, da oves že junija žanjejo. V času, ko je pri nas največja zadrega za žito, bomo lahko iz Romunske dobili na tisoče vagonov dobrega živeža.

Lakota na Ruskem. V nekaterih ruskih mestih zelo primanjkuje hrane. Kakor poroča »Ruskoje slovo«, se je obrnila uprava mesta Minsk na ministrstvo, da bi smela zaradi pomanjkanja mesa iz Kitajske uvažati zmrznjene podgane.

Prešičereja. Pri nas je začelo primanjkovati krme za prešiče. Ljudje hite prodajati zrelo in nezrelo. Živali, ki bi bile boljše za rejo, morajo pod nož. Ker pa brez prešičev nočejo biti, so pa cene za mladiče poskočile. Spomladi bo veliko pomanjkanje puišov. Le nekaj mesecev stare prešiče je veliko bolj pametno prodati kmetom, ki imajo še kaj reje, kakor pa mesarjem. Takšni prešiči bi bili debeli okoli velike noči, ko bodo gotovo najdražji; torej bi se največ priredilo. Čas je tudi še svinje voditi. Skrbimo pravočasno za prihodnost!

* * *

PRESENEČENJE.

General Sarraill: Ne zamerite, pečenka je bila meni namenjena.

Delo v prosincu. Spravi vse orodje in posodje v red. — Varuj krompir in sveže sadje, da ne ozebe; gnilo odstrani. — V pesku nasajeno zelenjad v kleti namoči nekoliko z vodo, če je ovenela. — Skrbi, da bo v hlevu dovolj gorkote, obenem pa dovolj zračno. — Cvetice, ki jih imaš v stanovanju, osnaži ter odstrani vse osušeno perje, prah in listne uši. Sobo, kjer imaš cvetice, je treba večkrat prezračiti, prst v posodah večkrat zrahljati, malo zalivati. — Na vrtu je dobro, če se zemlja okrog rastlin, ki jo je zmrzlina dvignila, ob južnem vremenu zopet rahlo potlači. Položene in pokrite rastline kaže ob ugodnem vremenu nekoliko prezračiti. — Gredice za pomladno setev naj se zgodaj pripravijo. — Starejše

sadno drevje osnaži, obreži, obgnoji! Gosenične zalege uniči. Cepiče odreži in jih sveže ohrani.

Zdravstvo.

Ozeblina se težko popolnoma odpravi. Ako si ozebel v roke, noge, nos, ušesa, se ozeblina hitro zopet pojavi, če le nastopi nov mraz. Najboljši pomoček je, ako si roke ali noge večkrat umiješ v mrzli vodi, ali celo v snegu, ki si ga prineseš v sobo. Pomniti je pa, da se mora umivanje izvršiti takrat, ko imaš gorke roke, oziroma noge, in da je vselej treba potem roke dobro obrisati in osušiti. Na ta način se roke utrde in se ozeblina večinoma popolnoma odpravi. Za ozeble noge priporočajo mizarški lep (lim) kot dobro sredstvo. Lep se

skuha in sicer tako, da je zelo gost; na ozeblino se namaže, ko je še gorak; povrh se položi z lepom namazan papir. Čez nekaj dni, ko bolečina odneha, se mora vse z mlačno vodo odstraniti in oiniti. — Še to-le nasvetujejo: Suhe kumarčne olupke je treba omehčati v mešanici vode in kisa ter položiti na bolešno mesto. To zdravilo se mora večkrat ponoviti.

Zoper driskavice rabijo z uspehom ovseno kašo. Vzemi pest ovsene kaše ter jo skuhaj v merici vode; polovico te goste, sluzaste zmesi pij zjutraj namesto kave; čez dobro uro pogrej še drugo polovico in zauži. Večinoma to zdravilo pomaga, ako nimaš posebnega prehlajenja. Sadja, mleka, kislih jedi in takih, ki napihujejo, v

takem slučaju seveda ne smeš uživati. — Suhe črne jagode so za tako bolezen priznane zdravilo. — Ako bolezen le ne preneha, si nekateri pomagajo s tem, da si navežejo okrog spodnjega telesa v mrzlo vodo namočen prt ter se obenem vležejo v posteljo in dobro zadelajo, da se ne prehlade. Učinek je velikokrat očividni.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/2% brez kaknega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenska pratika.

Petek, 29. decembra: Sv. Tomaž, škof. († 1170.) — Sv. Trofin, mučenec.

Sobota, 30. decembra: Sv. Nicefor, muč. — Sv. Kolumba, dev. in muč. († 273.)

Nedelja pred Novim letom, 31. decembra: Simeon in Ana spoznata Jezusa v templju in ga oznanjujeta ljudstvu. — God sv. Silvestra, papeža. († 335.) 1917.

Ponedeljek, 1. januarja 1917. Novo leto. Obrezovanje Gospodovo.

Torek, 2. januarja: Ime Jezusovo. — Sv. Makarij. († 394.)

Sreda, 3. januarja: Sv. Genovefa, dev. († 513.) — Sv. Salvator, spozn.

Četrtek, 4. januarja: Sv. Tit, škof. — Sv. Izabela, kralj.

Solnce vzhaja ob 8. uri 2 minuti, zahaja ob 4. uri 6 minut.

Luna: Prvi krajec dne 31. decembra 1916, ob 9. uri 31 minut zvečer.

Sv. Tomaž.
(† 1170.)

Gilbert, oče sv. Tomaža Kanterburjskega, ni bil posebno premožen, pač pa bogaboječ mož, ki je imel za ženo bivšo Saracenko, hčer nekega turškega emirja. Umevno, da se je dala poprej krstiti in v krščanstvu poučiti. Svojega sinka Tomaža je vzgajala v strahu božjem in ljubezni do bližnjega. Tomaž je bil izredno nadarjen ter prikupljive zunanosti; lotil se je pravoslovnih nauk na vseučilišču. Ko je dovršil svoje nauke, je bil nastavljen kot uradnik pri mestni upravi londonski; nato je prišel v knezokotljiški dvorec v mestu Canterbury. Tu se je odločil za duhovski stan. Kralj Henrik II. ga je pozneje izbral

za državnega kanclerja, leta 1162 je bil pa imenovan za nadškofa v Canterbury.

Kljub visoki časti je živel Tomaž čisto preprosto in strogo; imel je raševnato, spokorno obleko pod škofovskim plaščem ter se je ostro postil. Vsak dan je obdaril večje število revežev, ki je sploh zanje skrbel z vso vnemo ter se ni bal nikakih žrtv, kadar je bilo treba lajšati bedo in revščino nesrečnih siromakov. Svoji duhovščini je dal najlepši zgled neoporečne čistosti srca in neomadeževanega značaja.

Izpočetka je bil pri kralju v največji milosti; pozneje si je pa nakopal njegovo sovraštvo, ker se je stanovitno ustavljal, da bi kralj neopravičeno posegal v pravice sv. Cerkve. Da se umakne njegovi jezi, je šel na Francosko ter je živel kakor v pregnanstvu celih sedem let, dokler papež ni spravljivo vmes posegel. Poln zlih slutenj je sveti škof zopet stopil na angleška tla, ki jih je kmalu nato orosil s svojo mučeniško smrtjo.

Priliznjeni kraljevi privrženci so nadražili kralja zoper Tomaža; v jezi je kralj izustil naslednje besede: »Kakšne mevze in bojazljivce sem pa vzgojil in povišal, da ne izkazujejo zvestobe svojemu gospodu in mirno gledajo, kako ga ta »pop« zaničuje.« Vsled tega migljaja so brzo skočili štirje vitezi v stolno cerkev, kjer so bile uprav slovesne večernice, ter so zabodli svetega nadpastirja, ki je še umirajoč molil za zapeljanega kralja in za svojo škofijo.

Tomaž je dal kralju, kar je kraljevega, pa tudi Bogu, kar je božjega: za pravice sv. Cerkve je trpel in umrl.

Najnovije.

Sv. oče Benedikt XV. ujetnikom. Papež je naročil vsem škofom, kjer se nahajajo tabori avstrijskih vojnih ujetnikov, da se zavzemajo zanje ter jim razdele papeževe božične darove. Na enak način se je spomnil poglavar sv. Cerkve tudi italijanskih ujetnikov v naši državi ter jim je poslal 20.000 zavojev jestvin in sadja.

Odlikovanje. Cesar je podelil deželnemu glavarju dr. Ivanu Šusteršiču red železne krone II. vrste. — Poslanec Iv. Piber, župnik v Gorjah, je odlikovan s častnim znamenjem Rdečega križa II. r.

Polajšava državnega zdržka. C. kr. urad za ljudsko prehrano je dovolil, da se smejo 1. jan. 1917 uživati mesne jedi. — Prodaja po mesnicah je pa prepovedana.

Nesreča. Pri Prestraneku se je 27. decembra zjutraj odtrgalo 6 voz od tovornega vlaka, ki so nato leteli proti št. Petru. Tu so zadeli ob tovorni vlak s tako silo, da je bilo več voz razbitih. Dva uslužbenca sta ranjena.

To in ono.

+ **Naročniki na Ogrskem, Hrvatskem, v Bosni in Hercegovini** bodo glasom najnovjših poročil bržkone tudi v prihodnje lahko prejeli avstrijske časopise kakor doslej; ker pa zadeva ni še povsem uradno potrjena, naj se s plačevanjem naročnine počaka dokler ne bomo dobili uradnega poročila.

Bolj srečno novo leto! Kranjski fantje 27. pp. častitamo bratskemu polku na najvišjem odlikovanju, obenem pa želimo vsem domačinom srečnejše novo leto. Vztrajamo in poguma ne izgubimo.

Smo čvrsti junaki
mi kranjski vojaki,
So trdni nam živci,
na kapi pa krivci,
ki znaki so poguma
in našega uma!

Albin Kajzer, Vizmarje; Franc Miheleč; Jakob Škrbine, Avgust Kopač — vsi iz šentvidske župnije. — Z daljnih tirolskih planin pošiljajo novoletna voščila 17 ti: Franc Renko, Mašenik Anton, Jerina I. (Ljubljana), Avenek Anton (Tržič), Jožef Jug, Janez Režek (Škofja Loka). — Iz daljnih mrzlih krajev pošiljamo gorciški fantje srčne pozdrave vsem prijateljem in znancem, zlasti pa staršem: Sedlar Ivan Uranič; Julij Adamič, Simon Petrič, kovač Franc Novak iz Šmarjete. — Vsem očetom, mamicam, ženam, bratom in sestram, fantom in dekletom, obenem tudi vsem čitateljem in čitateljicam »Domoljuba« želimo vesele božične praznike in novo leto. Upamo, da bo prihodnje bolj srečno, kot je bilo pretečeno. Kličemo: Na veselo svidenje v letu 1917. Desetnik Jak. Bratuž iz Cepovana; top. Ivan Logar iz Črnege vrha; Ant. Leskovec iz Zaplane pri Logatcu; Vinko Zakelj iz Žirov; Fr. Respet, Cerklno; Ant. Pograjec, Zagorje ob Savi; Iv. Karič, Sežana. Vsi pri c. in kr. trdnjanskem topničarskem polku v Malem Lušnju. — Vesele božične praznike in srečno novo leto voščijo slovenski fantje vsem Slovencem in slovenskim dekletom posebno pa bralcem »Domoljuba«: Škrinjar Jožef, Semič; Flander Leopold, Vič; Prosenik Anton, Suhor; Lakner Franc, Dragatuš; Goranc Leopold, Novo mesto; Pepi Škof, Metlika. — Vesele božične praznike ter srečno novo leto želimo vsem domačinom, sorodnikom, vsem znancem in prijateljem! Upam, da nam prihodnje leto prinese zaželjeni mir. Bog Vas živi! Patroljni vodja Alojzij Lekšan. — Iskrene pozdrave pošiljamo kranjski moške od soške fronte uredništvu »Domoljuba«, vsem bralcem in bralkam in vsem domačinom, zlasti pa svojim ženicam, katere bodo zveste ostale. Želimo tudi vesele božične praznike in srečno novo leto. Bog daj, da bi bilo boljše, kot je bilo pretečeno. Na veselo svidenje 1917! Matija Traven, Srednjavos; Jožef Zagorac, Sent Jernej; Anton Jevnikar, Zalag 26; Valentin Por, Dobrava; Jožef Štrbenk, Trbovlje; Jurij Razinger, Jesenice; Anton Bergant, Senčur; Josip Ofnar. — Prirčne pozdrave od soške fronte pošiljamo kranjski fantje 27. pešpolka in želimo vesele praznike in srečno novo leto: Gustl Ogrinec, desetnik, Kamnik; Rupar Ivan, desetnik, Škofja Loka; Stros Ivan, desetnik, Kranj; Novšak Tonček, poddesetnik, Log; Zaplotnik Ivan, poddesetnik, Kranj; Hudorovac Peter, cigan iz Semiča.

Drugi pozdravi in preporno došla novoletna voščila — prihodnjic.

Za razvedrilo.

Konjsko zdravljenje. Poveljnikov sluga Polde je opazil, da je komandantov konj nekaj obolel. Brž ga pelje k živinske-mu zdravniku, da bi pogledal, kaj mu je. Zdravnik konja preišče ter da »buršu« zavojček, da bo žival to zdravilo zaužila. Pravi: »Naredi dolgo cev iz papirja; nasuj vanjo prahu, vtakni konju v gobec ter zapihni v cev, kolikor moreš, da bo tako prah zdrknil konju v žrelo.« — Drugi dan pride Polde nazaj ves rmen v obraz. »Kaj pa se je zgodilo?« vpraša zdravnik. »Naredil sem vse tako, kakor ste rekli, gosp. zdravnik« — pravi Polde, »toda konj je prej pihnil, kakor jaz.«

+ **Veliki čas.** Nergač: Klobase so tako majhne, kruha tako malo, novci majhni in železni — in to pravijo, da je veliki čas!

Vprašanja in odgovori.

J. Fr. — Sv. Ana: Knjiga »Slov, Kriegs- und Soldatenlieder« je izšla le v nemškem jeziku, ker ima namen, da tudi Nemci kaj izvedo o junaških Slovencih. — Knjižnica »Veliki cesar« izide te dni; dobila se bo tudi v knjižarni »Ilirija«. — »Vojaske koledar« 1917 se naroča v Mariboru (tiskarna sv. Cirila).

M. M. V. Glede podpor za plemenske svinje se obrnite na deželni odbor kranjski. Kakor izve-
mo, podpira deželni odbor kmetovalce, ki imajo plemenjače, s tem, da jim potom c. kr. kmetijske ške družbe in potom deželnega mesta za promet z živino preskrbi najboljše plemenske živali, in v vpoštovanja vrednih slučajih denarne prispevke k nakupu. Če se kaša za plemo posebno sposobna žival vporablja čez navadno dobo, daje deželni odbor tudi posebne prispevke za vzdrževanje plemenjače.

K vprašanju glede krme za svinje bi se bilo treba obrniti potom županstva na deželno mesto za krmila.

Društvo za kunčjerejo nam ni znano. Žitnih krmil za kunce v teh razmerah pač ne bo dobili.

Pritožujete se zaradi sladkorja, da se ne razdeljuje pravilno, da ga trgovci priljub-
ljenim osebam daje v večji množini itd. Svetujemo, da stopite v tej zadevi naravnost k okrajnemu glavarstvu.

SKRIVALNICA.

Glej rožice sveže
nekdo tu prodava.
Kako se prileže
prijetna vonjava!
Bi rada kupila
si cvetje gospa;
kje neki vrtnar je,
da ga ji prodaja?

Srečno in veselo novo leto 1917

Želi vsem cenjenim odjemalcem
prijateljem in znancom, prosi
jih i v bodoče enakega zaupanja

FRANC DOLENZ, glavna trgovina in
podružnica v Kranju in na Bledu.

Čedno kožo

obraz in rok opazujemo pri mnogih ljudeh. Za zdravje
celega telesa je lep, bel in mehka koža jako potrebna, ker

samo žistoča in mehka
kože omogoča nemoteno di-
hanje. Lep obraz in lepe ro-
ke sploh napravijo na druge
ljude ugoden vtis, dojem
ki jih kaže solčne poge,
ogreli, madeži, rdečica i. dr.
Nada je pa, kar je jako
važno, molitje te nečisto-
te kože, kar tudi na
zdravje slabo vpliva. Mnogo
tisoč ljudi vporablja
zato za varstvo in za nego
kože Fellerjevo prizna-
no pomoč za obraz
z znanko »Elza«, ki stane
samo 2 K (2 lončka pošt-
nine pristo 5 K). V nas-
protju z drugimi čisto
škodljivimi lepilnimi sra-
davi je ta docela neškod-
ljiva. Odstrani vse nečis-
toče kože, obvaruje kožo
pred solčnim pikom, sol-
čnimi pegami, odstrani o-
grec i. dr. — Mesto ostre-
ga, čestokrat škodljivega
mila vzemite za obraz Fel-
lerjevo liližno milo
(1—K) ali Fellerjevo
brazo-milo (30 vin.) in
toaletni umivalni
prašek (horoskovprašek)
1 K. To so predvorne cene.

Goste lase

ki naredi vsak obraz lepši, se doseže po negovanju s
Fellerjevo pristno Tannchina pomočjo za rast
las znanko »Elza«. (Lonček I. vrste 1 K 60 vin., mo-
nejše II. vrste 2 K.) Ta pomoč ojači lasišče, zabrani
plešo in predčasno osivenje, povzroči novo rast zdravih,
gibčnih, dolgih las, trde lase spremeni v mehke, tako,
da se jih lahko česje v lepe frizure. Pomoč ne vsebuje
nikakih škodljivih sestavin in tedaj vsekakor zasluži
prednost pred mnogimi drugimi pomočmi, kakoršne
mnogi nelekarnarji ponujajo. Za nego vrh je priporo-
ljivo Fellerjevo mazilo za brko (30 vin.). Naroča
naj se naravnost pri K. V. Feller, lekarnar, Stu-
dica, Elzstr. 21. 10. (Hrvatska).

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

100 litrov zdrave domače pijače
osvežujoče, dobre in zelo gaseče si lah-
ko vsak sam priredi z malimi stroški
V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik,
grenadine, malinovec, poprova meta,
muškatelec, pomerančnik, dišeča per-
la višnjevec. Skaziti se ne more. Ta
domača pijača se lahko pije polti hladna
rozini tudi vroča namesto rama ali
žganja. Snoviz natanč. navodilom stanejo
K 10⁰ fran po povzetju **JAN GROLICH** drožerija pri
anglu, BRNO 641 Morava.

500 kron v zlatu
če ne odstrani kreme Grolich z zra-
ve spadajočim milom vse solčne
poge, maroge, solčne opekline,
ogrec, obrazno rdečico itd. in ne
ohrani kožo mila dostno svežo in
nežno. Cena K 5⁷⁵ s poštnino vred
3 porcije stanejo K 16⁰⁰ — 6 porcij
K 30⁷⁰. Vse brez knkih nadaljnih
stroškov. Naslov za naročila
JAN GROLICH, drožerija pri anglu, Brno 641, Morava.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 20. dec.: 10. 66. 89. 78. 71.
Linc, 23. dec.: 13. 6. 66. 54. 79.

Naicenejše namizno olie iz islandskega mahu.

si na najpreprostejši način in brez nadaljnih
stroškov in pridatkov napraviš, če si kupiš

Charaghee - morskis islandski mah:

Zavitek za napravo 1 litra namiznega olja velja
K 1⁰⁰; zavitek iste količine prvovrstnega, ga-
rantirano izbranega Charaghee-mahu za 1 l olja
K 1³⁰; zavitek za 2 l olja iste najfinejše kako-
vosti K 2⁴⁰.

Za različne salate (zeljate, krompirjeve, fižolove,
mešane i. t. d.) je to olje okusnejše od drugega jedil-
nega olja in zato v porabi že skoro v vseh restavracijah
in hotelih. Isto ima blagodejen vpliv na člove-
ški organizem: ker pospekuje prebavljanje in se zato
uporablja mnogo v zdravilstvu.

Pri poštnih naročilih naj doda naročnik 30 vin.
za poštne, 30 vin. za večji zavitek in pošlje denar
vnaprej; janiči se samo za rekomandirano pošiljatev;
kdor to želi, naj doda še nadaljnih 25 vin.

Poštna narocila in denarne pošiljatev naj se
pošiljajo na naslov:

Ivan Dežman, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6.

Nadrobna prodaja za mesto Ljubljana je
M. Špenko, Kopitarjeva ulica. — Tudi trgovci,
ki dobijo popust, naj se obrnejo na prvi naslov.

Edino dobri in solidni stroji se sami

„Gritzer“ in „Afrana“

Prednosti: krogljičen tek, biserni
ubod (Perlstich). Pouk o vzeznju
in krpanju brezplačno v hiši.

Edina tovar. zaloga šivalnih strojev

Josip Petelinec

Ljubljana

blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.

10letna garancija.

Dijamanti za rezanje stekla
za steklarje in domačo rabo.
St. 1 za steklo v oknih K 3⁵⁰. — St. 2 za
nav. močno steklo K 5³⁰. — St. 3 za
vse vrste brušenega stekla K 8¹⁰. — St. 4
za močno brušeno steklo, neoddelano
in za zrcala K 11⁷⁰. Povzetje 35 vinar.
več. Za realno in solidno blago izdaj
JAN GROLICH, drožerija pri anglu,
BRNO 641 Morava.

Framydol je sredstvo za pomlajenje
las, ki rdeče, svetle in
sive lase in brade za trajno temno pobarva
i steklenica s poštnino vred K 2⁷⁰.

Rydyol je rožnata voda,
ki živo pordeči
bleda lica. Učinek je čudovit.
i steklenica s poštnino vred
K 2⁴⁵. Povzetje 35 vinar. več.
Naslov za naročila:
JAN GROLICH, drožerija pri anglu, Brno 641, Morava.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.
Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju.
lažje je obvarovati se boleznimi, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem, bronhijev,
ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno
olehča naduha.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin
z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v
vseh lekarnah
K. 4.

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

**Naprodaj je do
100 plemenskih prascev**

cena 5—8 K za kg žive teže.

Tudi sta naprodaj

2 konja in 1 osel.

2923

Več se izve pri **Vnovčevalnici za ži-
vino, Ljubljana, Dunajska cesta 29.**

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. živl. in rentne, mezo. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrti,
otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in
jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.
Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov.
že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-78
V letu 1914 se je izplačalo za-
varovancem na dividendah
čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavno hkrati za vojno
zavarovanje, naj se v lastno korist obrne da pri imenovanju podružnice.

Prospekti zastoni in poštne prosto.

Sposobni zastopniki se sprej-
mejo po najugodnejših pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

ZA KRATEK ČAS.

Zgodbica ščetinarjev. Na vojski se marsikaj
pripetilo, da bi se pa prešči vozili z aeroplanom,
to je pa kaj novega in nenavadnega. Pa se je ven-
dar pripetilo. Tam v Dobruži je bilo. V pristani-
škem mestu Mangalia, ki so ga zasedli naši zavez-
niki, se je nedavno dvignilo nemško povodno le-
talo, da poleti nad sovražnikovo romunsko ozem-
lje. Tam se je spustilo na suho. Nam naklonjeno
prebivalstvo dotičnega kraja za bojno črto je pri-

peljalo in podarilo letalcem dva pošena mastnja-
ka-ščetinarja. Takega daru v hudih časih, ko je
tako trda za mast, ni zametovati. Toda — kako
spraviti dragoceni dar v naše postojanke? Ščeti-
narje privežejo kar kratkoma na plavuti pri le-
talu, ki se je nato malo težko sicer pa vendarle
dvignilo v ozračje ter plavalo 60 km daleč v varno
zavetišče. Ščetinarji so bili kajpada izredno sim-
patično sprejeti. Smeha in zabave ni bilo ne konca
ne kraja.

Zidni slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprotoma proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom
zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pri-
delke, šita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje oziroma doživetje
in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno
nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni sklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 673.350-17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147-17.

Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel sklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi
po vseh sarih nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne. hitra cenitev in takojanje izplačilo.

Bližajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. febr. 1917 izrebrani bodo glavni dobitki sledečih zbornih srečk:

Novih srečk Avstrijskega rdečega križa . 300.000 in 500.000 kron
Turških srečk 200.000, 400.000 in 200.000 frank.
30/0 zemljiških srečk iz l. 1880 90.000 in 90.000 kron
30/0 zemljiških srečk iz l. 1889 60.000 in 100.000 kron

17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917:

3,230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju nezžrebanja
izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročili!

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

790

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojstirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju zamenjam!
Neugajajoče

Velika izbira ur, verižic,
prstanov, lepoticja, daril
itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte za-
stoj in poštne prosto.

Zlato uro zastoni!

Natančneje v krasnem ce-
niku, ki se pošlje zastoni
in poštne prosto.

*Tako sodijo vse stranke: Tisoč takih
pisem Vam lahko pokažem.*

Po letih še ni popravila potrebna.

*Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona ko-
vinasta ura, katero sem pri Vas kupil K 4-10,
še ni bila popravljena in gre vedno dobro.
Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega ne-
čaka. Vsoto K 4-10 pošljem istočasno po
poštni nakaznici na Vas.*

*Vas najlepše pozdravljam
Skaričev pri Krapini. Franc Milarič, pos.*

Vse ure so natančno preizkušene!

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

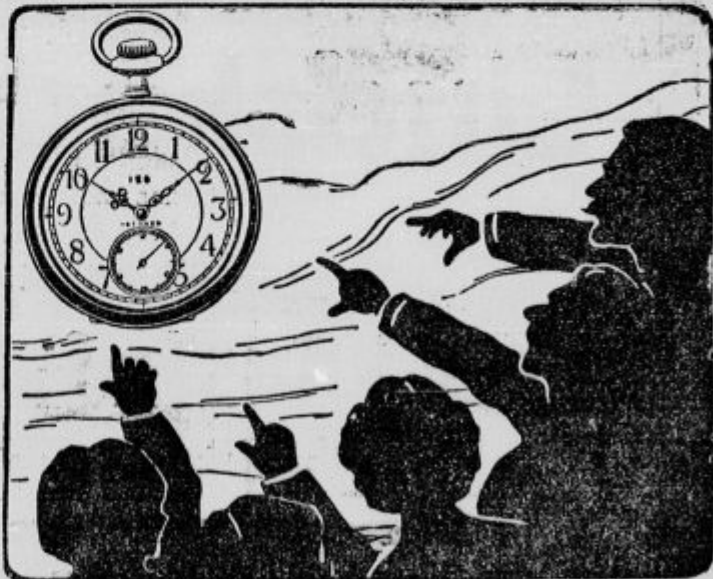
Lasna protokolirana tovarna ur v Svici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

8 vinarjev

(za 1 dopis.) Vas
stane glavni ce-
nik, ki se dopo-
ljuje na zahtevo
brezplačno.

Prva tovarna ur

Jan Konrad

c. in kr. zavr. zal. Br. 1564 (Čiška.)

Nikel ali jekl. ure na sidro
K 6.-, 7.-, 8.-. Vojno-spomin-
nikl. ali jekl. ure K 11.-, 12.-;
armadne radij. ure iz niklja
ali jekla K 12. Masiv, srebrno
Roskopf remont. ure s sidr.
K 19.-, 20.-. Budilke stenske
ure v veliki izbiri po nizkih
cenah. 5 letno pismono jam-
stvo. - Pošilja po povzetju.
Zam. dovolj, ali denarnazaj.

Kuverte s firmo,
pisma,
račune itd.

izvršuje natančno
po naročilu

Katoliška
tiskarna
v Ljubljani.

1 liter izvrstnega jedilnega olja za 1 krono

si lahko naredi vsak sam iz pravega in najbolj
priporočljivega Caraghee »Morskega mahu« s
priloženimi dodatki in z natančnim navodilom.
Opozorjam pa cenj. svoje odjemalce, da se pro-
daja različne vrste mahu in druge podobne reči
za napravo olja. Iz mojega Caraghee »Morske-
ga mahu« in po mojem natančnem navodilu
napravljeno olje se ne loči nič od pravega olja
ter se obdrži več tednov. Vsakomur je na raz-
polago na štetine priporočljivih najboljših pi-
sem. Po pošti se pošilja najmanj 6 zavitkov.
Razpošiljalnica

IVAN UREK,

Ljubljana 5. Mes. ni trg 13.

2713 (6) KUPUJEM

in plačam najboljšo ceno za orehove,
češnjeve, hruševe, **HLODE**
javorove, gabrove
in bukovne plohe, kakor tudi kostanjev
les. Ponudbe naj se pošiljajo na **HUGO**
KRALJ, Ljubljana, Wolfjeva ulica št. 6.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg. strovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanjim vlagateljem so za pošt.

4³/₄ %

ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.

Od 1. januarja 1917 po 4¹/₂ %

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7¹/₂, 15 ali 22¹/₂ let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.

Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša koncem I. 1915 K: 519.848.40. Deležnikov je bilo kon-
cem I. 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

B. Remec, c. kr. profesor v Ljubljani.

Karel Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Anton Kralj, taj-
nik Zadružne zveze v Ljubljani; dr. Merhar Alojzij, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvet-
niški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Fapež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani;
Anton Sušnik, c. kr. g. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik,
prot. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prot. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Gadež, katehet v Lju-
bljani; K. Gruber, c. kr. Ra. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; Avguštin Zajo, c. kr.
rač. revizient in posestnik v Ljubljani.

! Ako še niste, !
! pošljite naročnino! !

Nikakega zobobola

več, nobenih noči brez spanja. „Videz“
lajša bol pri vseh zobeh kakor tudi
pri najrdovrat. reumat. zobnih bole-
činah, kjer so odrekli vsa sredstva. Pri
reuspehu denar nazaj! Cena K 1.50
3 tube K 4.-, 6 tub K 5.50. — Nikake
zobne prilne več. Snežno belo zobe
dosežete z ELTA zobnim fluidom. Takojšnji učinek. Cena
K 2, 3 stekl. K 5. KEMERY, Kaschau I. pošt. pr. 12-Z. 18 Ogrsko.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

sprejema še nadalje prijave na

V 5¹/₂ % avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. 40 letno 5¹/₂ % amortizacijsko državno posojilo 92 kron.

II. 5¹/₂ % dne 1. junija 1922 povračljivi državno zakladni listi
96 kron.

Vrednostni papirji avstr. vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.